श्री विष्णु सहस्रनाम स्तोत्रम्

श्रीमान् वेङ्कट नाधार्यः कवितार्किक केसरी ।
वेदान्ता चार्य वर्योमे सन्निधत्तां सदाहृदि ॥

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर् भुजतं ।
प्रसन्न वदनं ध्यायेत्सर्व विघ्नोपशान्तये ॥ १ ॥

यस्य द्विरद वक्राद्याः पारिषद्याः परश्शतं ।
विघ्नं निघ्नन्ति सततं विष्वक्सेनं तमाश्रये ॥ २ ॥

व्यासं वसिष्ठ नप्तारं शक्तेः पौत्रमकल्मषं ।
पराशरात्मजं वन्दे शुकतातं तपोनिधिं ॥ ३ ॥

व्यासाय विष्णुरूपाय व्यास रूपाय विष्णवे ।
नमो वै ब्रह्म निधये वासिष्ठाय नमो नमः ॥ ४ ॥

अविकाराय शुद्धाय नित्याय परमात्मने ।
सदैक रूप रूपाय विष्णवे सर्व जिष्णवे ॥ ५ ॥

यस्य स्मरण मात्रेण जन्म संसार बन्धनात् ।
विमुच्यते नमस्तस्मै विष्णवे प्रभविष्णवे ॥ ६ ॥
॥ ओं नमो विष्णवे प्रभविष्णवे ॥

श्री वैशम्पायन उवाच -

श्रुत्वा धर्मानशेषेण पावनानि च सर्वशः ।
युधिष्ठिरः शान्तनवं पुनरेवाभ्यभाषत ॥ ७ ॥

युधिष्ठिर उवाच -

किमेकं दैवतं लोके किंवप्येकं परायणं ।
स्तुवन्तः कं कमर्चन्तः प्राप्नुयुर्मानवाः शुभं ॥ ८ ॥

को धर्मः सर्वधर्माणां भवतः परमो मतः ।
किं जपन् मुच्यते जन्तुर् जन्म संसार बन्धनात् ॥ ९ ॥

श्री भीष्म उवाच -

जगत्प्रभुं देवेदेवम् अनन्तं पुरुषोत्तमम् ।
स्तुवन्नाम सहस्रेण पुरुषः सततोत्थितः ॥ १० ॥

तमेव चार्चयन्नित्यं भक्त्या पुरुषमव्ययं ।

ध्यायन् स्तुवन्नमस्यं श्च यजमानस्तमेव च ॥ ११ ॥

अनादिनिधनं विष्णुं सर्वलोक महेश्वरं ।
लोकाध्यक्षं स्तुवन्नित्यं सर्वदुःखातिगो भवेत् ॥ १२ ॥

ब्रह्मण्यं सर्व धर्मज्ञं लोकानां कीर्तिवर्धनं ।
लोकनाथं महद्भूतं सर्वभूत भवोद्भवं ॥ १३ ॥

एष मे सर्वधर्माणां धर्मोऽधिकतमो मतः ।
यद्भक्त्या पुण्डरीकाक्षं स्तवैरर्चेन्नरः सदा ॥ १४ ॥

परमं यो मयत्तेजः परमं यो महत्तपः ।
परमं यो महद् ब्रह्म परमं यः परायणं ॥ १५ ॥

पवित्राणां पवित्रं यो मङ्गळानां च मङ्गलं ।
दैवतं देवतानां च भूतानां योऽव्ययः पिता ॥ १६ ॥

यतः सर्वाणि भूतानि भवन्त्यादि युगागमे ।
यस्मिं श्च प्रलयं यान्ति पुनरेव युगक्षये ॥ १७ ॥

तस्य लोक प्रधानस्य जगन्नाथस्य भूपते ।

विष्णोर् नाम सहस्रं मे शृणु पापभयापहं ॥ १८ ॥

यानि नामानि गौणानि विख्यातानि महात्मनः ।

ऋषिभिः परिगीतानि तानि वक्ष्यामि भूतये ॥ १९ ॥

ऋषिर्नाम्नां सहस्रस्य वेदव्यासो महामुनिः ॥

छन्दोऽनुष्टुप् तथा देवो भगवान् देवकीसुतः ॥ २० ॥

अमृतां शूद्भवो बीजं शक्तिर्देवकी नन्दनः ।

त्रिसामा हृदयं तस्य शान्त्यर्थे विनियुज्यते ॥ २१ ॥

विष्णुं जिष्णुं महाविष्णुं प्रभविष्णुं महेश्वरं ।

अनेकरूप दैत्यान्तं नमामि पुरुषोत्तमं ॥ २२ ॥

अस्य श्री विष्णोर्दिव्य सहस्रनाम स्तोत्र महामन्त्रस्य ।

श्री वेदव्यासो भगवानृषिः ।

अनुष्टुप् छन्दः ।

श्री महाविष्नुः परमात्मा श्रीमन्नारायणो देवता ।

अमृतां शूद्भवो भानुरिति बीजं ।

देवकी नन्दनः स्रष्टेतिशक्तिः ।

उद्भवः क्षोभणो देव इति परमो मन्त्रः ।

शङ्खभृन्नन्दकी चक्रीति कीलकम् ।

शार्ङ्ग धन्वा गदाधर इत्यस्त्रम् ।

रथाङ्ग पाणि रक्षोभ्य इति नेत्रम् ।

त्रिसामा सामगः सामेति कवचं ।

आनन्दं परब्रह्मेति योनिः ।

ऋतुः सुदर्शनः काल इति दिग्बन्धः ।

श्रीविश्वरूप इति ध्यानं ।

श्री महाविष्णु प्रीत्यर्थे सहस्र नाम जपे विनियोगः ॥

ध्यानं

क्षीरोदन्वत् प्रदेशे शुचिमणि विलसत्सैकते मौक्तिकानां

मालाक्लृप्तासनस्थः स्फटिकमणिनिभैर्मौक्तिकैर्मण्डिताङ्गः ।

शुभ्रैरभ्रै रदभ्रै रुपरि विरचितैर् मुक्तपीयूष वर्षैः

आनन्दी नः पुनीयादरि नलिनगदा शङ्खपाणिर् मुकुन्दः ॥

भूः पादौ यस्य नाभिर् वियदसुरनिलश् चन्द्र सूर्यौ च नेत्रे

कर्णा वाशाः शिरो द्यौर् मुखमपि दहनो यस्य वास्तेयमब्धिः ।

अन्तःस्थं यस्य विश्वं सुरनरखगगोभोगि गन्धर्वदैत्यैः

चित्रं रंरम्यते तं त्रिभुवन वपुषं विष्णुमीशं नमामि ॥

शान्ताकारं भुजगशयनं पद्मनाभं सुरेशं

विश्वाधारं गगनसदृशं मेघवर्णं शुभाङ्गं ।

लक्ष्मीकान्तं कमलनयनं योगिहृद् ध्यान गम्यं

वन्दे विष्णुं भवभयहरं सर्वलोकैक नाथं ॥

मेघश्यामं पीत कौशेयवासं

श्रीवत्साङ्कं कौस्तुभोद् भासिताङ्गं ।

पुण्योपेतं पुण्डरीकायताक्षं

विष्णुं वन्दे सर्वलोकैकनाथं ॥

सशङ्ख चक्रं सकिरीट कुण्डलं

सपीतवस्त्रं सरसीरुहेक्षणं ।

सहारवक्षः स्थलशोभि कौस्तुभं

नमामि विष्णुं शिरसा चतुर्भुजं ॥

छायायां पारिजातस्य हेमसिंहासनोपरि

आसीनमम्बुदश्यामम् आयताक्ष मलङ्कृतम् ।

चन्द्राननं चतुर्बाहुं श्रीवत्साङ्कित वक्षसं
रुक्मिणी सत्यभामाभ्यां सहितं कृष्णमाश्रये ॥

॥ हरिः ओं ॥

विश्वं विष्णुर् वषट्कारो भूतभव्य भवत्प्रभुः ।
भूतकृद् भूतभृद् भावो भूतात्मा भूत भावनः ॥ १ ॥

पूतात्मा परमात्मा च मुक्तानां परमा गतिः ।
अव्ययः पुरुषः साक्षी क्षेत्रज्ञोऽक्षर एव च ॥ २ ॥

योगो योगविदां नेता प्रधानपुरुषेश्वरः ।
नारसिंहवपुः श्रीमान् केशवः पुरुषोत्तमः ॥ ३ ॥

सर्वः शर्वः शिवः स्थणुर् भूतादिर् निधिरव्ययः ।
सम्भवो भावनो भर्ता प्रभवः प्रभुरीश्वरः ॥ ४ ॥

स्वयंभूः शम्भुरादित्यः पुष्कराक्षो महास्वनः ।
अनादिनिधनो धाता विधाता धातुरुत्तमः ॥ ५ ॥

अप्रमेयो हृषीकेशः पद्मनाभोऽमरप्रभुः ।

विश्वकर्मा मनुस्त्वष्टा स्थविष्ठः स्थविरो ध्रुवः ॥ ६ ॥

अग्राह्यः शाश्वतः कृष्णो लोहिताक्षः प्रतर्दनः ।

प्रभूत स्त्रिककुब्धाम पवित्रं मङ्गळं परं ॥ ७ ॥

ईशानः प्राणदः प्राणो ज्येष्ठः श्रेष्ठः प्रजापतिः ।

हिरण्यगर्भो भूगर्भो माधवो मधुसूदनः ॥ ८ ॥

ईश्वरो विक्रमी धन्वी मेधावी विक्रमः क्रमः ।

अनुत्तमो दुराधर्षः कृतज्ञः कृतिरात्मवान् ॥ ९ ॥

सुरेशः शरणं शर्म विश्वरेताः प्रजाभवः ।

अहस्संवत्सरो व्यालः प्रत्ययः सर्वदर्शनः ॥ १० ॥

अजः सर्वेश्वरः सिद्धः सिद्धिः सर्वादिरच्युतः ।

वृाकपिर् अमेयात्मा सर्वयोग विनिस् सृतः ॥ ११ ॥

वसुर् वसुमनास् सत्यस्समात्मा संमितः समः ।

अमोघः पुण्डरीकाक्षो वृकर्मा वृाकृतिः ॥ १२ ॥

रुद्रो बहुशिरा बभ्रुर् विश्वयोनिः शुचिश्रवाः ।

अमृतः शाश्वत स्थाणुर् वरारोहो महातपाः ॥ १३ ॥

सर्वगः सर्वविद् भानुर् विष्वक्सेनो जनार्दनः ।

वेदो वेदविदव्यङ्गो वेदाङ्गो वेदवित्कविः ॥ १४ ॥

लोकाध्यक्षः सुराध्यक्षो धर्माध्यक्षः कृताकृतः ।

चतुरात्मा चतुर्व्यूहश् चतुर्दंष्ट्रश् चतुर् भुजः ॥ १५ ॥

भ्राजिष्णुर् भोजनं भोक्ता सहिष्णुर् जगदादिजः ।

अनघो विजयो जेता विश्वयोनिः पुनर्वसुः ॥ १६ ॥

उपेन्द्रो वामनः प्रांशुरमोघः शुचिरूर्जितः ।

अतीन्द्रः संग्रहः सर्गो धृतात्मा नियमो यमः ॥ १७ ॥

वेद्यो वैद्यः सदायोगी वीरहा माधवो मधुः ।

अतीन्द्रियो महामायो महोत्साहो महाबलः ॥ १८ ॥

महाबुद्धिर् महावीर्यो महाशक्तिर् महाद्युतिः ।

अनिर्देश्यवपुः श्रीमान् अमेयात्मा महाद्रिधृत् ॥ १९ ॥

महेष्वासो महीभर्ता श्रीनिवासः सतां गतिः ।
अनिरुद्धः सुरानन्दो गोविन्दो गोविदां पतिः ॥ २० ॥

मरीचिर्दमनो हंसः सुपर्णो भुजगोत्तमः ।
हिरण्यनाभः सुतपाः पद्मनाभः प्रजापतिः ॥ २१ ॥

अमृत्युः सर्वदृक् सिंहः संधाता सन्धिमान्स्थिरः ।
अजो दुर्मर्षणः शास्ता विश्रुतात्मा सुरारिहा ॥ २२ ॥

गुरुर्गुरुतमो धामः सत्य सत्यपराक्रमः ।
निमिषोऽनिमिषः स्रग्वी वाचस्पतिरुदारधीः ॥ २३ ॥

अग्रणीर् ग्रामणीः श्रीमान् न्यायो नेता समीरणः ।
सहस्र मूर्धा विश्वात्मा सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ २४ ॥

आवर्तनो निवृत्तात्मा संवृतः संप्रमर्दनः ।
अहः संवर्तको वन्हिरनिलो धरणीधरः ॥ २५ ॥

सुप्रसादः प्रसन्नात्मा विश्वसृग्विश्वभुग्विभुः ।

सत्कर्ता सत्कृतः साधुर्जन्हुर् नारायणो नरः ॥ २६ ॥

असंख्येयोऽप्रमेयात्मा विशिष्टः शिष्टकृच्छुचिः ।

सिद्धार्थः सिद्धसं कल्पः सिद्धिदः सिद्धिसाधनः ॥ २७ ॥

वृाही वृभो विष्णुर्वृषपर्वा वृोदरः ।

वर्धनो वर्धमानश्च विविक्तः श्रुतिसागरः ॥ २८ ॥

सुभुजो दुर्धरो वाग्मी महेन्द्रो वसुदो वसुः ।

नैकरूपो बृहद्रूपः शिपिविष्टः प्रकाशनः ॥ २९ ॥

ओजस्तेजोद्युतिधरः प्रकाशात्मा प्रतापनः ।

ऋद्धः स्पष्टाक्षरो मन्त्रश्चन्द्रांशुर्भास्करद्युतिः ॥ ३० ॥

अमृतांशूद्भवो भानुः शशबिन्दुः सुरेश्वरः ।

औषधं जगतः सेतुः सत्यधर्मपराक्रमः ॥ ३१ ॥

भूत भव्य भवन्नाथः पवगः पावनोऽनलः ।

कामहा कामकृत्कान्तः कामः कामप्रदः प्रभुः ॥ ३२ ॥

युगादिकृद् युगावर्तो नैकमायो महाशनः ।

अदृश्यो व्यक्तरूपश्च सहस्रजिदनन्तजित् ॥ ३३ ॥

इष्टोऽविशिष्टः शिष्टेष्टः शिखण्डी नहुषो वृः ।

क्रोधहो क्रिधकृत्कर्ता विश्वबाहुर्महीधरः ॥ ३४ ॥

अच्युतः प्रथितः प्राणः प्राणदो वासवानुजः ।

अपांनिधिरधिष्ठानमप्रमत्तः प्रतिष्ठितः ॥ ३५ ॥

स्कन्दः स्कन्दधरो धुर्यो वरदो वायुवाहनः ।

वासुदेवो बृहद्भानुरादि देवः पुरन्दरः ॥ ३६ ॥

अशोकः तारणस्तारः शूरः शौरिर्जनेश्वरः ।

अनुकूलः शतावर्तः पद्मी पद्मनिभेक्षणः ॥ ३७ ॥

पद्मनाभोऽरविन्दाक्षः पद्मगर्भः शरीरभृत् ।

महर्द्धिर्ऋद्धो वृद्धात्मा महाक्षो गरुडध्वजः ॥ ३८ ॥

अतुलः शरभो भीमः समयज्ञो हविर्हरिः ।

सर्वलक्षणलक्षण्यो लक्ष्मीवान्समितिंजयः ॥ ३९ ॥

विक्षरो रोहितो मार्गो हेतुर्दामोदरः सहः ।

महीधरो महाभागो वेगवानमिताशनः ॥ ४० ॥

उद्भवः क्षोभणो देवः श्रीगर्भः परमेश्वरः ।

करणं कारणं कर्ता विकर्ता गहनो गुहः ॥ ४१ ॥

व्यवसायो व्यवस्थानः संस्थानः स्थानदो ध्रुवः ।

परर्द्धिः परमस्पष्टः तुष्टः पुष्टः शुभेक्षणः ॥ ४२ ॥

रामो विरामो विरजो मार्गो नेयो नयोऽनयः ।

वीरः शक्तिमतां श्रेष्ठो धर्मो धर्मविदुत्तमः ॥ ४३ ॥

वैकुण्ठः पुरुषः प्राणः प्राणदः प्रणवः पृथुः ।

हिरण्यगर्भः शत्रुघ्नो व्याप्तो वायुरधोक्षजः ॥ ४४ ॥

ऋतुः सुदर्शनः कालः परमेष्ठी परिग्रहः ।

उग्रः संवत्सरो दक्षो विश्रामो विश्वदक्षिणः ॥ ४५ ॥

विस्तारः स्थावरस्थाणुः प्रमाणं बीजमव्ययं ।

अर्थोऽनर्थो महाकोशो महाभोगो महाधनः ॥ ४६ ॥

अनिर्विण्णः स्थविष्ठोऽभूर्धर्मयूपो महामखः ।

नक्षत्रनेमिर्नक्षत्री क्षमः क्षामः समीहनः ॥ ४७ ॥

यज्ञ इज्यो महेज्यश्च क्रतुः सत्रं सतां गतिः ।

सर्वदर्शी विमुक्तात्मा सर्वज्ञो ज्ञानमुत्तमं ॥ ४८ ॥

सुव्रतः सुमुखः सूक्ष्मः सुघोषः सुखदः सुहृत् ।

मनोहरो जितक्रोधो वीरबाहुर् विदारणः ॥ ४९ ॥

स्वापनः स्ववशो व्यापी नैकात्मा नैककर्मकृत् ।

वत्सरो वत्सलो वत्सी रत्नगर्भो धनेश्वरः ॥ ५० ॥

धर्मगुब्धर्मकृद्धर्मी सदक्षर मसत्क्षरम् ।

अविज्ञाता सहस्रांशुर् विधाता कृत लक्षणः ॥ ५१ ॥

गभस्तिनेमिः सत्त्वस्थः सिंहो भूतमहेश्वरः ।

आदिदेवो महादेवो देवेशो देवभृद्गुरुः ॥ ५२ ॥

उत्तरो गोपतिर् गोप्ता ज्ञानगम्यः पुरातनः ।

शरीरभूतभृद्भोक्ता कपीन्द्रो भूरिदक्षिणः ॥ ५३ ॥

सोमपोऽमृतपः सोमः पुरुजित् पुरुसत्तमः ।

विनयो जयः सत्यसंधो दाशार्हः सात्वतां पतिः ॥ ५४ ॥

जीवो विनयिता साक्षी मुकुन्दोऽमितविक्रमः ।

अम्भोनिधिरनन्तात्मा महोदधिशयोऽन्तकः ॥ ५५ ॥

अजो महार्हः स्वाभाव्यो जितामित्रः प्रमोदनः ।

आनन्दो नन्दनो नन्दः सत्यधर्मा त्रिविक्रमः ॥ ५६ ॥

महर्षिः कपिलाचार्यः कृतज्ञो मेदिनीपतिः ।

त्रिपदस्त्रिदशाध्यक्षो महाशृङ्गः कृतान्तकृत् ॥ ५७ ॥

महावराहो गोविन्दः सुषेणः कनकाङ्गदी ।

गुह्यो गभीरो गहनो गुप्तः चक्र गदाधरः ॥ ५८ ॥

वेधाः स्वाङ्गोऽजितः कृष्णो दृढः संकर्षणोऽच्युतः ।

वरूणो वारुणो वृक्षः पुष्कराक्षो महामनाः ॥ ५९ ॥

भगवान् भगहा नन्दी वनमाली हलायुधः ।

आदित्यो ज्योतिरादित्यः सहिष्णुर् गतिसत्तमः ॥ ६० ॥

सुधन्वा खण्डपरशुर् दारुणो द्रविणप्रदः ।

दिविस्पृक् सर्वदृग्व्यासो वाचस्पतिर् अयोनिजः ॥ ६१ ॥

त्रिसामा सामगः साम निर्वाणं भेषजं भिषक् ।

संन्यासकृच्छमः शान्तो निष्ठा शान्तिः परायणम् ॥ ६२ ॥

शुभाङ्गः शान्तिदः स्रष्टा कुमुदः कुवलेशयः ।

गोहितो गोपतिर्गोप्ता वृभाक्षो वृप्रियः ॥ ६३ ॥

अनिवर्ती निवृत्तात्मा संक्षेप्ता क्षेमकृच्छिवः ।

श्रीवत्सवक्षाः श्रीवासः श्रीपतिः श्रीमतां वरः ॥ ६४ ॥

श्रीदः श्रीशः श्रीनिवासः श्रीनिधिः श्रीविभावनः ।

श्रीधरः श्रीकरः श्रेयः श्रीमान् लोकत्रयाश्रयः ॥ ६५ ॥

स्वक्षः स्वङ्गः शतानन्दो नन्दिर् ज्योतिर् गणेश्वरः ।

विजितात्मा विधेयात्मा सत्कीर्तिश् छिन्न संशयः ॥ ६६ ॥

उदीर्णः सर्वतः चक्षुरनीशः शाश्वतस्थिरः ।

भूशयो भूषणो भूतिर्विशोकः शोकनाशनः ॥६७ ॥

अर्चिष्मानर्चितः कुम्भो विशुद्धात्मा विशोधनः ।

अनिरुद्धोऽप्रतिरथः प्रद्युम्नोऽमितविक्रमः ॥ ६८ ॥

कालनेमिनिहा वीरः शौरिः शूरजनेश्वरः ।

त्रिलोकात्मा त्रिलोकेशः केशवः केशिहा हरिः ॥ ६९ ॥

कामदेवः कामपालः कामी कान्तः कृतागमः ।

अनिर्देश्यवपुर् विष्णुर् वीरोऽनन्तो धनंजयः ॥ ७० ॥

ब्रह्मण्यो ब्रह्मकृद् ब्रह्मा ब्रह्म ब्रह्म विवर्धनः ।

ब्रह्मविद् ब्राह्मणो ब्रह्मी ब्रह्मज्ञो ब्राह्मणप्रियः ॥ ७१ ॥

महाक्रमो महाकर्मा महातेजा महोरगः ।

महाक्रतुर् महायज्वा महायज्ञो महाहविः ॥ ७२ ॥

स्तव्यः स्तवप्रियः स्तोत्रं स्तुतिः स्तोता रणप्रियः ।
पूर्णः पूरयिता पुण्यः पुण्यकीर्तिरनामयः ॥ ७३ ॥

मनोजवस् तीर्थकरो वसुरेता वसुप्रदः ।
वसुप्रदो वासुदेवो वसुर्वसुमना हविः ॥ ७४ ॥

सद्गतिः सत्कृतिः सत्ता सद्भूतिः सत्परायणः ।
शूरसेनो यदुश्रेष्ठः सन्निवासः सुयामुनः ॥ ७५ ॥

भूतावासो वासुदेवः सर्वासुनिलयोऽनलः ।
दर्पहा दर्पदो दृप्तो दुर्धरोऽथापराजितः ॥ ७६ ॥

विश्वमूर्तिर् महामूर्तिर् दीप्तमूर्तिर् अमूर्तिमान् ।
अनेकमूर्तिर् अव्यक्तः शतमूर्तिः शताननः ॥ ७७ ॥

एको नैकः सवः कः किं यत्तत्पदमनुत्तमं ।
लोकबन्धुर् लोकनाथो माधवो भक्तवत्सलः ॥ ७८ ॥

सुवर्णोवर्णो हेमाङ्गो वराङ्गः चन्दनाङ्गदी ।

वीरहा विषमः शून्यो घृताशीरचलश्चलः ॥ ७९ ॥

अमानी मानदो मान्यो लोकस्वामी त्रिलोकधृक् ।
सुमेधा मेधजो धन्यः सत्यमेधा धराधरः ॥ ८० ॥

तेजोवृो द्युतिधरः सर्व शस्त्रभृतां वरः ।
प्रग्रहो निग्रहो व्यग्रो नैकशृङ्गो गदाग्रजः ॥ ८१ ॥

चतुर्मूर्तिश् चतुर्बाहुश् चतुर्व्यूहश् चतुर्गतिः ।
चतुरात्मा चतुर्भावश् चतुर्वेद विदेकपात् ॥ ८२ ॥

समावर्तोऽनिवृत्तात्मा दुर्जयो दुरतिक्रमः ।
दुर्लभो दुर्गमो दुर्गो दुरावासो दुरारिहा ॥ ८३ ॥

शुभाङ्गो लोकसारङ्गः सुतन्तुः तन्तुवर्धनः ।
इन्द्रकर्मा महाकर्मा कृतकर्मा कृतागमः ॥ ८४ ॥

उद्भवः सुन्दरः सुन्दो रत्ननाभः सुलोचनः ।
अर्को वाजसनि शृङ्गी जयन्तः सर्वविज्जयी ॥ ८५ ॥

सुवर्णबिन्दु रक्षोभ्यः सर्ववागीश्वरेश्वरः ।

महाह्रदो महागर्तो महाभूतो महानिधः ॥ ८६ ॥

कुमुदः कुन्दरः कुन्दः पर्जन्यः पावनोऽनिलः ।

अमृतांशोऽमृतवपुः सर्वज्ञः सर्वतोमुखः ॥८७ ॥

सुलभः सुव्रतः सिद्धः शत्रुजिच् छत्रुतापनः ।

न्यग्रोधोऽदुम्बरोऽश्वत्थश् चाणूरान्ध्र निषूदनः ॥ ८८ ॥

सहस्रार्चिः सप्तजिव्हः सप्तैधाः सप्तवाहनः ।

अमूर्तिरनघोऽचिन्त्यो भयकृद् भयनाशनः ॥ ८९ ॥

अणुर् बृहत् कृशः स्थूलो गुणभृन्निर्गुणो महान् ।

अधृतः स्वधृतः स्वास्यः प्राग्वंशो वंशवर्धनः ॥ ९० ॥

भारभृत्कथितो योगी योगीशः सर्वकामदः ।

आश्रमः श्रमणः क्षामः सुपर्णो वायुवाहनः ॥ ९१ ॥

धनुर्धरो धनुर्वेदो दण्डो दमयिताऽदमः ।

अपराजितः सर्वसहो नियन्ता नियमो यमः ॥ ९२ ॥

सत्त्ववान्सात्त्विकः सत्यः सत्यधर्मपरायणः ।
अभिप्रायः प्रियार्होऽर्हः प्रियकृत्प्रीतिवर्धनः ॥ ९३ ॥

विहाय सगतिर् ज्योतिः सुरुचिर् हुतभुग्विभुः ।
रविर्विरोचनः सूर्यः सविता रविलोचनः ॥ ९४ ॥

अनन्त हुतभुग् भोक्ता सुखदो नैकतोऽग्रजः ।
अनिर्विण्णः सदामर्षी लोकधिष्ठानम् अद्भुतः ॥ ९५ ॥

सनात् सनातनतमः कपिलः कपिरव्ययः ।
स्वस्तिदः स्वस्तिकृत् स्वस्ति स्वस्तिभुक् स्वस्तिदक्षिणः ॥ ९६ ॥

अरौद्रः कुण्डली चक्री विक्रम्यूर्जित शासनः ।
शब्दातिगः शब्दसहः शिशिरः शर्वरीकरः ॥ ९७ ॥

अक्रूरः पेशलो दक्षो दक्षिणः क्षमिणांवरः ।
विद्वत्तमो वीतभयः पुण्यश्रवण कीर्तनः ॥ ९८ ॥

उत्तारणो दुष्कृतिहा पुण्यो दुःस्वप्ननाशनः ।

वीरहा रक्षणः सन्तो जीवनः पर्यवस्थितः ॥ ९९ ॥

अनन्तरूपोऽनन्तश्रीर् जितमन्युर् भयापहः ।
चतुरस्रो गभीरात्मा विदिशो व्यादिशो दिशः ॥ १०० ॥

अनादिर्भूर्भुवो लक्ष्मीः सुवीरो रुचिराङ्गदः ।
जननो जनजन्मादिर्भीमो भीमपराक्रमः ॥ १०१ ॥

आधारनिलयो धाता पुष्पहासः प्रजागरः ।
ऊर्ध्वगः सत्पथाचारः प्राणदः प्रणवः पणः ॥ १०२ ॥

प्रमाणं प्राणनिलयः प्राणधृत्प्राणजीवनः ।
तत्त्वं तत्त्वविदेकात्मा जन्ममृत्युजरातिगः ॥ १०३ ॥

भूर्भुवस् स्वस्तरुस्तारः सविता प्रपितामहः ।
यज्ञो यज्ञपतिर्यज्वा यज्ञाङ्गो यज्ञवाहनः ॥ १०४ ॥

यज्ञभृद् यज्ञकृद् यज्ञी यज्ञभुग् यज्ञसाधनः ।
यज्ञान्तकृद् यज्ञगुह्यमन्नमन्नाद एव च ॥ १०५ ॥

आत्मयोनिः स्वयंजातो वैखानः सामगायनः ।

देवकीनन्दनः स्रष्टा क्षितीशः पापनाशनः ॥ १०६ ॥

शङ्खभृन्नन्दकी चक्री शार्ङ्गधन्वा गदाधरः ।

रथाङ्गपाणिरक्षोभ्यः सर्वप्रहरणायुधः ॥ १०७ ॥

॥ श्री सर्वप्रहरणायुध ओंनम इति । ।

वनमाली गदी शार्ङ्गी सङ्खि चक्रि च नन्दकि ।

श्रिमान्नारायणो विष्णुर् वासुदेवोऽभि रक्षतु ॥

वनमाली ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ।

॥ श्रीवासुदेवोऽभि रक्षतु ओं नम इति ॥

फलश्रुति श्लोकाः

इतीदं कीर्तनीयस्य केशवस्य महात्मनः ।

नाम्नां सहस्रं दिव्यानाम् अशेषेण प्रकीर्तितं ॥ १ ॥

य इदं शृणुयान्नित्यं यश्चापि परिकीर्तयेत् ।

नाशुभं प्राप्नुयात् किंचित् सोऽमुत्रेह च मानवः ॥ २ ॥

वेदान्तगो ब्राह्मणः स्यात् क्षत्रियो विजयी भवेत् ।

वैश्यो धनसमृद्धः स्याच्छूद्रः सुखमवाप्नुयात् ॥ ३ ॥

धर्मार्थी प्राप्नुयाद् धर्म मर्थार्थी चार्थ माप्नुयात् ।

कामान वाप्नुयात्कामी प्रजार्थी चाप्नुयात् प्रजाः ॥ ४ ॥

भक्तिमानयः सदोत्थाय शुचिस्तद्गत मानसः ।

सहस्रं वासुदेवस्य नाम्नामेतत् प्रकीर्तयेत् ॥ ५ ॥

यशः प्राप्नोति विपुलं ज्ञातिप्राधान्यमेव च ।

अचलां श्रियमाप्नोति श्रेयः प्राप्नोत्यनुत्तमं ॥ ६ ॥

न भयं क्वचिदाप्नोति वीर्यं तेजश्च विन्दति ।

भवत्यरोगो द्युतिमान् बलरूप गुणान्वितः ॥ ७ ॥

रोगार्तो मुच्यते रोगाद्बद्धो मुच्येत बन्धनात् ।

भयान्मुच्येत भीतस्तु मुच्येतापन्न आपदः ॥ ८ ॥

दुर्गाण्यति तरत्याशु पुरुषः पुरुषोत्तमं ।

स्तुवन्नाम सहस्रेण नित्यं भक्ति समन्वितः ॥ ९ ॥

वासुदेवाश्रयो मर्त्यो वासुदेव परायणः ।

सर्व पाप विशुद्धात्मा याति ब्रह्म सनातनं ॥ १० ॥

न वासुदेव भक्तानाम् अशुभं विद्यते क्वचित् ।

जन्म मृत्यु जराव्याधि भयं नैवोपजायते ॥ ११ ॥

इमं स्तवमधीयानः श्रद्धा भक्ति समन्वितः ।

युज्येतात्मा सुखक्षान्ति श्रीधृति समृति कीर्तिभिः ॥ १२ ॥

न क्रोधो न च मात्सर्यं न लोभो नाशुभा मतिः ।

भवन्ति कृत पुण्यानां भक्तानां पुरुषोत्तमे ॥ १३ ॥

द्यौः सचन्द्रार्क नक्षत्रा खं दिशो भूर्महोदधिः ।

वासुदेवस्य वीर्येण विधृतानि महात्मनः ॥ १४ ॥

ससुरासुर गन्धर्वं सयक्षोरग राक्षसं ।

जगद्वशे वर्ततेदं कृष्णस्य सचराचरं ॥ १५ ॥

इन्द्रियाणि मनो बुद्धिः सत्त्वं तेजो बलं धृतिः ।

वासुदेवात्मकान्याहुः क्षेत्रं क्षेत्रज्ञ एव च ॥१६ ॥

सर्वागमानामाचारः प्रथमं परिकल्पते ।
आचर प्रथवो धर्मो धर्मस्य प्रभुरच्युतः ॥ १७ ॥

ऋषयः पितरो देवा महा भूतानि धातवः ।
जङ्गमा जङ्गमं चेदं जगन् नारायणोद्भवं ॥ १८ ॥

योगो ज्ञानं तथा सांख्यं विद्याः शिल्पादि कर्म च ।
वेदाः शास्त्राणि विज्ञानमेतत्सर्वं जनार्दनात् ॥ १९ ॥

एको विष्णुर् महद्भूतं पृथग्भूतान्यनेकशः ।
त्रींलोकान्व्याप्य भूतात्मा भुंक्ते विश्वभुगव्ययः ॥ २० ॥

इमं स्तवं भगवतो विष्णोर्व्यासेन कीर्तितं ।
पठेद्य इच्छेत्पुरुषः श्रेयः प्राप्तुं सुखानि च ॥ २१ ॥

विश्वेश्वरमजं देवं जगतः प्रभवाप्ययं ।
भजन्ति ये पुश्करांक्षं न ते यान्ति पराभवं ॥ २२ ॥

॥ न ते यान्ति पराभवंओं नम इति ॥

अर्जुन उवाच -

पद्मपत्र विशालाक्ष पद्मनाभ सुरोत्तम ।

भक्तानाम् अनुरक्तानां त्राता भव जनार्दन ॥

श्रीभगवानुवाच -

यो मां नामसहस्रेण स्तोतुमिच्छति पाण्डव ।

सोहऽमेकेन श्लोकेन स्तुत एव न संशयः ॥

॥ स्तुत एव न सं शय ओं नम इति ॥

व्यास उवाच -

वासनाद् वासुदेवस्य वासितं ते जगत्रयं ।

सर्वभूत निवासोऽसि वासुदेव नमोऽस्तु ते ॥

॥ श्री वासुदेव नमोऽस्तुत ओं नम इति ॥

पार्वत्युवाच -

केनोपायेन लघुना विष्णोर् नाम सहस्रकं ।

पठ्यते पन्डितैर् नित्यं श्रोतुमिच्छाम्यहं प्रभो ॥

ईश्वर उवाच -

श्रीराम राम रामेति रमे रामे मनोरमे ।

सहस्र नाम तत्तुल्यंरामनाम वरानने ॥

श्रीराम राम ॥ ॥ ॥ ॥

॥ श्री रामनाम वरानन ओं नम इति ॥

ब्रह्मोवाच

नमोस्ऽत्वनन्ताय सहस्र मोर्त्तये

सहस्र पादाक्षि शिरोरु बाहवे ।

सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते

सहस्रकोटी युगधारिणे नमः ॥

॥ सहस्रकोटी युगधारिण ओं नम इति ॥

सञ्जय उवाच -

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।

तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर् मम ॥

श्री भगवानुवाच

अनन्याश्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते ।

तेषां नित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहं ॥

परित्राणाय साधोनां विनाशाय च दुष कृतां ।

धर्म संस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥

आर्ता विषण्णाः शिथिलाश्च भीताः

घोरेषु च व्याधिषु वर्त्तमानाः ।

संकीर्त्य नारायण शब्दमात्रं

विमुक्त दुःखाः सुखिनो भवन्ति ॥

॥ श्री विष्णु सहस्रनाम स्तोत्रं सम्पूर्णं ॥

ॐ तत्सत्